13e Jaargang — Curaçao den 5n. December 1896. — N° 675

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel meer fl. 0,07

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

DE HEERSCHAPPIJ DER KATHOLIEKE KERK.

—o—

Er zijn menschen, die vrede zouden hebben met de Katholieke Kerk, met welke zij nu voortdurend op voet van oorlog staan, indien het ware, dat de Kerk zich uitsluitend hield op geestelijk gebied en haar invloed niet gelden deed op het geheele leven der maatschappij. De Staat en de burgerlijke maatschappij eenerzijds, de Kerk en de priesterschap anderzijds, of zooals Cavour het uitdrukte: een vrije Kerk in een vrijen Staat; ziedaar het wachtwoord, dat in het vijandelijk kamp geroepen wordt van post tot post. Toch wordt er niet gestreden voor scheiding van Kerk en Staat uit bezorgdheid, dat bij inmenging van het kerkelijk gezag in burgerlijke zaken het den Staten niet wel zal gaan; de feiten immers zijn daar om te bewijzen, dat waar Kerk en Staat samengingen, de volkeren steeds welvaart en voorspoed genoten; doch men heeft begrepen, dat door de onvervreemdbare rechten van de Kerk op den Staat te erkennen, haar goed recht op den Staat in het klein, op het huisgezin, ja zelfs ook op het individuëel leven van den mensch wordt aangenomen; en ziet, op zulk eene inmenging in hunne zaken zijn de meesten niet gesteld.

Of de mensch veel van die inmenging te vreezen heeft? Er is *niets* te vreezen, wanneer de mensch zijne verplichtingen als Christen ernstig nakomt; er is *veel* te vreezen, wanneer de mensch zijne verplichtingen als Christen verwaarloost, en wijl nu bij het indifferentisme van onzen tijd een groot getal zich niet meer stoort aan hetgeen God gebiedt en de Kerk oplegt, maar van den anderen kant het toch niet kan ontkend worden, dat men door het nalaten zijner verplichtingen zich schuldig maakt voor God en zijn geweten, poogt de mensch zich gerust te stellen door het onmogelijke te beproeven en de Kerk, den godsdienst te scheiden van zijn familie-, van zijn individuëel leven, door met een air van gezag en als een onomstootbare waarheid voor alwie het hooren wil, uit te roepen: de priester moge gebieden in de kerk, hij heeft niets te bevelen noch over mijn huisgezin, noch over mij zelven.

Er is *veel* te vreezen van de inmenging der Kerk, wanneer de mensch zijne verplichtingen als Christen verwaarloost; niet omdat de Kerk, de priester geweld gebruiken zal en weerspannigen zal dwingen tot het opvolgen van Gods gebod; niemand eerbiedigt 's menschen vrijheid meer dan de Katholieke Kerk; maar er is *veel* te vreezen, omdat de Kerk, de priester voor den nalatigen mensch zal staan als gezant Gods en hem zal herinneren aan zijn plicht en hem zal doen hooren de bedreigingen des Heeren. Spotte wie wil met die plichten, met die bedreigingen, spotte wie wil met het bestaan van een hemel, van een hel; die onbeschaamde spot vermindert de zwaarte dier plichten en bedreigingen niet, die onbeschaamde spot neemt het bestaan van een leven hiernamaals niet weg.

Er is *veel* te vreezen van de inmenging der Kerk, wanneer de mensch zijne verplichtingen als Christen verwaarloost; want de Kerk, de priester zal ten allen tijde, te aller plaatse binnendringen in het verborgen leven en in het huisgezin van den nalatigen mensch, omdat deze in niet één van zijne handelingen ophoudt Christen te zijn; niet dat de Kerk, de priester den mensch achtervolgen zal, maar als bekleed met goddelijk gezag en als vertegenwoordigers daarvan zal men de Kerk en den priester ontmoeten de geheele wereld door, ook dan wanneer men hen zal zoeken te ontwijken. Overal zal men de Kerk, den priester zien, doch vooral in het huisgezin. Wie heiligt en wettigt de band, door liefde geweven, wie geeft hem een onverbreekbare kracht in het huwelijk? De Kerk. Wie zegent de vrucht dierzelfde onverbreekbare liefde en verheft den pasgeboren mensch tot de waardigheid van Christen? De Kerk. Wie staat den mensch ter zijde in de moeielijkheden des levens, wie geeft licht in het gewichtige vraagstuk der christelijke opvoeding? De Kerk. En wanneer de gemeenschap ontbonden wordt door den dood en bij het schrijnen der hartewonde de smart der scheiding bijna ondragelijk wordt, wie troost dan met zachte, weldoende hand, wie geeft dan uitzicht op een gelukkig, eeuwig wederzien? De Kerk. En wat de Kerk is voor het huisgezin, dat is Zij ook voor den Staat, dat is Zij ook voor iederen Christen in het bijzonder, en in dien geest is Zij heerscheres met onbeperkte macht.

Voorwaar, het is bespottelijk de heerschappij der Kerk te vreezen, het is bespottelijk den priester te schuwen. Doch wanneer de angst den mensch bekruipt, dan ligt daarvan de schuld bij hem alleen, omdat hij is afgeweken van den rechten weg en vreest, dat de godsdienst hem zijne misslagen onder het oog brengen zal. Hij beroept zich op zijne vrijheid, door welke hij meent aan niemand verantwoording schuldig te zijn over zijn handel en wandel en hij gelooft, dat die vrijheid door de Kerk en hare priesters zal worden te kort gedaan. Bij het valsch begrip, dat hij heeft van de vrijheid, ziet hij niet in, dat juist de Kerk de ware vrijheid van den mensch handhaaft en volmaakt.

Het is geen vrijheid, die God niet meer ontziet en smaad durft werpen op Zijn woorden; het is geen vrijheid, die ontslaat van goddelijke en menschelijke wetten en de vorsten beschouwt als dwingelanden; het is geen vrijheid, die niet in den mensch heilige plichten erkent en die den vrijen teugel laat aan 's menschen hartstochten. Maar het is vrijheid, de hoogste vrijheid, kinderen Gods te zijn; het is vrijheid zichzelven te krommen onder het juk der wet; het is vrijheid de bedorven natuur in toom te houden, zichzelven te bedwingen en niet schuldig te maken aan uitspattingen.

Welnu, de Kerk geeft die vrijheid, niet alleen aan het individu, aan het huisgezin, maar Zij waarborgt die vrijheid ook aan het groote huisgezin, aan den Staat. Zij alleen heeft door haar leer en door haar genademiddelen in zich de kracht om den mensch op te heffen uit de slavernij zijner slechte neigingen; Zij alleen weerstaat het lagere in den mensch om daarvoor van Godswege in de plaats te stellen het hoogere; Zij alleen kan wegnemen, wat een beletsel is voor het ware geluk van den mensch, de overheersching der kwade hartstochten. Zoo vormt Zij burgers, die met het vervullen hunner christelijke verplichtingen ook zullen nakomen, wat hun als lid van den Staat wordt opgelegd en zoo bevordert Zij het welzijn der geheele maatschappij. Ziedaar de overheersching der Kerk, ziedaar het doel der priester-heerschappij.

Ligt er nu nog iets vernederends in de onderwerping aan de macht, die God zelf aan de Kerk geschonken heeft? Wie zal zeggen, dat den vrijen wil des menschen geweld wordt aangedaan of dat zijne waardigheid niet genoeg wordt geëerbiedigd, wanneer in eene welgeordende maatschappij het opvolgen der wetten wordt gewaarborgd door

---

FEUILLETON.

ANTOINE VIEJO.

Bista di tienda di Señora Berchoux, banda di *Saint-Germain-des-Prés* na Paris ta gustoso pa toer hende.

Na un banda, ariba tajónan di marmer tin manteca amarillo manera trigoe hechoe, na meimei un differencia grandi di fruta, banana, macoetoe coe fruta chikitoe di Holanda, Francia, Italia etc.; bao di e tajónan tin muchoe sorto di berdura i toer atras den tienda hende por a mira carni di baca, porco, bina etc. rondona di paloe, galinja i otro sorto di para toer drecha pa hende come. Ni bouillon cayente mes tabata falta.

Si nos ta mira toer e cosnan awa ta drenta den boca...... pero ta un martirio coe toer esai ta costa tantoe caro.

Asina Antoine— un homber viejo, un invalido di Emperio di Napoleon III— a corda tambe, ora su wowo a pasa toer e cosnan.

Señora Berchoux a drecha aki i aja, a pone un fruta mas na bista, un otro un poco mas atras i wardando awor hende koe lo bini cumpra el ta mira e militair viejo, koe a sigi su camina un bez.

E bon homber a perde un pia den gera, nan a pagele coe un medalle, i awor ora e ta camna, su pia di paloe ta sona ariba caya manera un tamboer.

Señora Berchoux a corre for di su cas i ora el a jega cerca djele e dici:

"Bo no mester cumpra nada cerca mi, señor?

E invalido a mirele den su cara, anto el a bira i a drenta den tienda.

"Señora, mi por papia un momentoe coe bo?"

"Sigur no! Ata, sinta, Señor."

"Señora, bo cara ta munstra koe bo tin un bon coerazan...... podiser lo bo kier haci mi un fabor."

El a cohe for di su sacoe un flascoe lora den papel i dici: Esaki ta *mi* binja.... bon binja. Ta un fortuna koe nos ta haja e binja di gobierno, hè?"

"Si," e muher, koe no por a comprende, kiko e homber tabata kier, a responde.

"Ma ... pa mi.... mi ta gusta mas tantoe carni i boullon."

"Zoo!"

"Si, señora, i si bo ta toema awor toer dia mi binja i na lugar di esai bo ta doena mi carni i bouillon, anto mi tabata contentoe!"

"Bon, mi ta acepta. Lo mi duna bo toer dia un cana di bouillon i un liber di carni, lo mi pone tambe un poco berdura acerca. Esai ta na bo gusto?"

"Mucho gracias! Señora kier fia mi tambe un canica bieuw?"

"Lo mi drecha toer cos pa bo."

El a cohe un pida papel diki, a lora e carni aden i a bacia bouillon den canica. E viejo a toema toer esai i a gradiciele for di profundo di su coerazon, mientra e ta percura di no drama nada.

"*Passage de l' Abbaye*" ta un di mas smal cayanan di Paris. Solo no a mira e caya nunca. Falta poco mei mei di e caya tin un cas bieuw, coe inscripcion: *Grand Hotel de l' Abbaye*. Henter e "Hotel" ta munstra un pobreza incomparable. Nos pober solda a bati na un porta chikitoe, despues di a pasa hopi ganchi scur, i un boz a responde:

"Drenta."

Na mes ora porta a habri i un bonita cabez di un mucha inocente a bini mira kende a bati.

"Ah! mama! ta oom Antoine!" e mucha muher koe no tabatin mas coe cuater anja ta grita.

Nos no por bisa, koe nos amigoe a drenta den un camber. Un cachor cerca hende rico ta mehor bibar. Un muher bleek a lamanta i a bini tambe mas acerca.

"Bon dia, Señora Didier," Antoine dici, "com bai awor?...... Mira bouillon...... i carni cayente, bo no tin di cende candela...... I desdi awor bo ta haja esai toer dia."

E mama moza a mira Antoine masjar admira den su cara, e chikito a subi ariba un stoel i su nanisji a goza awor caba es coe boca lo haja aworo.

"Toer dia mes tantoe!"

"Sigur no?...I kiko tin !.... Un hende bieuw koe tin placa manera mi mester haci algo toch pa biuda di su amigoe." I papa Antoine a coeminza jora, naturalmente di contentoe sol.

"Ma splica mi....."

"Masjar danki.... Esai ta un secreto." Adios mama, bon apetit."

I e bon homber ta baha, mientra su pia di paloe ta bati tamboer ariba trapi mas duroe coe nunca, solamente di contentoe.

"Cinco real pa dia coe cosementoe," el a grunja, com un mama coe dos jioe, un di cuater i otro di dos anja por biba di cinco real? Ta un bon idea di duna invalido toer dia un bottel di binja, mara e pober por a haja toer dia maske ta *un* glas di binja sol.......

....

"Warda, mi a haja un idea. Mi ta gasta un real pa dia, esai ta basta pa cumpra un poco binja.

I el a cohe un dosji di plata pa warda tabaco aden i su pipa coe e ta huma coe tantoe gustoe.

"Si, nos mester bandona otro.... Mi no por juda."

El a mira rond. Ningun hende mester mira koe e ta tuma despedida di su amigoenan. e sabi koe si e no ta bandona nan, le cai den tentacion.

El a jega na banda di Seine i a tira e dosji i pipa den awa.

Tantoe lihé coe e por el a core bai i su pia di paloe ta bati maat, no *andante* manera toer dia, ma awor un *alegro*.

—(o)—

strafbepalingen en de vergrijpen tegen die wetten worden hersteld door het ondergaan van kastijdingen? Zoo ook is het onzinnig te beweren, dat de Kerk, waar zij de volkeren gelukkig wil maken, geen recht hebben zou om in naam van God, Dien zij vertegenwoordigt, de wereld haar heerschappij te doen gevoelen, aan de maatschappij de straffen, die op het overtreden van Gods gebod zijn gesteld, te verkondigen, ja zelfs voor zoover het in haar macht ligt, ze op weerspannigen toe te passen, en Zij niet zou kunnen eischen, zonder de vrijheid des menschen te kort te doen, dat allen zich onderwerpen aan haar.

Ook geen eigenbaat, geen zoeken van zichzelve bedoelt de Kerk in het verbreiden harer heerschappij. Zoekt Zij, wat haar recht en plicht is, vorsten en volkeren aan zich te onderwerpen, kondigt Zij hare wetten af en past Zij ze toe met strenge rechtvaardigheid, zonder aanzien van persoon, verdedigt Zij haar recht, waar het verkracht wordt en wijkt Zij daarvan geen haarbreed af, dan is het om allen te brengen tot God, in Wiens verheerlijking het ware geluk alleen te vinden is. Waarlijk, de wereld heeft niets te verliezen, maar alles te winnen onder de heerschappij der Katholieke Kerk.

MISDADIG OF ZIEK.

In *De Telegraaf* was onlangs een correspondent uit Berlijn aan het woord. Niet onverdienstelijk gaf hij in woorden weer wat hij in die stad terugzag na eene afwezigheid van eenige weken of maanden.

Maar zijn eerste arbeid, zegt hij, was een wreede — "ik ging kijken naar de aankomst van een moordenaar.

„Te halfelf in den avond zou aan het Potsdamsche-station bij de Königgrätzerstrasse Werner, de zeventienjarige jongeling, die den rechtsgeleerde Levy met dolksteken had gedood, aankomen.

„De derde klasse coupé, waarin hij zat, hield juist stil voor het midden van het aankomstperron. Uit den waggon steeg eerst een zwaar gebouwd, breedgeschouderd heer in burgerkleeding, een der bewakers en achter dezen kwam Werner, slank, blond, een baardeloos glad gelaat onder een kleinen flambard, en achter Werner weder een groote, zware beambte. De jongeling, tusschen die twee grooteren, leek nu te kleiner, te smaller, te minder. Hij was vaalbleek, angstig, schuchter van oogopslag.

„Hij droeg nog de donkerbruine demisaison waarvan het politiesignalement spreekt; zijn schoenen waren versleten door de lange marschen die hij gemaakt heeft, dwars door Duitschland, bedelend van vlek tot vlek. Hij was niet geboeid en droeg een taschje in de hand. Angstig verslagen mat, zich kleinmakend scheen hij meer een slachtoffer dan een die een bloeddaad bedreven had als hij. Hij werd over een klein eindje trottoir, waar dadelijk een groote menigte stond naar een rijtuigje geleid, dat hem naar de gevangenis zou brengen en de menschen, hem en de twee beambten doorlatend, vloekten hem uit; „schoft", „schurk", „moordenaar" „hondsvot...."

„Het rijtuigje snelde weg; ik gevoelde medelijden met den jongen. Hij heeft, tijdens de reis, herhaaldelijk geweend als men hem over zijn moeder sprak, een fatsoenlijk kleinburger vrouwtje, die schier krankzinnig van verdriet moet zijn. Hij heeft dus nog eenig gevoel. Indien deze jonge man in de wankele Sturm- und Drangperiode eens als zoovele duizenden in meerdere of mindere mate slachtoffer was van een aangeboren gebrek aan ziel of hart of hersenen? Indien hij eens een der willooze fantasten was, gedreven door donkere machten van begeerte, van wier oorsprong en werking, van wier bestaan zelfs wij tot nu slechts alleen een flauw vermoeden hebben?

„Indien straks, als hij veroordeeld in de cel zit, het gebrek in zijn ziel zich langzamerhand herstelt en ouder geworden, in de eenzaamheid gerijpt allengskens het besef krijgt van 't geen hij, zonder nadenken of vóór-voelen, heeft gedaan en zijn bloeddaad in haar ontzaglijke ellendigheid voor hem oprijst bij dag en bij nacht met wroeging, angst, droomen, visioenen en altijd echolooze stilte, en zijn leven voor eeuwig gebroken, zonder liefde, zonder geld, zonder een zacht woord, zonder vrijheid, welk een vreeselijk leven moet hij dan niet doorlijden — elk uur rijker aan verschrikking dan dat ontzettingvolle oogenblik van den vermoorde, toen hij uit zijn morgenslaap opgeschrikt, zijn lichaam met messteken voelde doordolken.

„Zaterdagmorgen werd Werner in verhoor genomen; van elf uur tot half drie duurde de ondervraging. Gedurende dien tijd ontving hij geen voedsel — dit opdat hij door verlangen naar een maaltijd gedreven, spoediger zou antwoorden. Zijn moeder werd bij hem gebracht — zij was kalm, moe van droefenis — hij mat en kalm. Hij toonde niet het minste berouw en herhaalde de bekentenis reeds vroeger te Zellerfeld afgelegd."

Wat zegt gij van deze beschrijving?

Niet onverdienstelijk, niet waar?

Maar wat zegt gij van den beschrijver, van den correspondent?

Wat wij van hem zeggen, openbaren wij hier terstond.

Wij zeggen dat wij hem liever onder de menigte hadden gezien, die den moordenaar bij zijn gang naar den celwagen uitschold voor „schoft", „schurk", „moordenaar", „hondsvot"... dan onder de rij der bekende en onbekende buitenlandsche correspondenten van *De Telegraaf*, de misdaad vergoelijkend door zijn woord.

De correspondent voelde medelijden met den jongen, en waarom? „Hij heeft, tijdens de reis herhaalgeweend als men hem over zijn moeder sprak, een fatsoenlijk klein-burger vrouwtje, die schier krankzinnig van verdriet moet zijn. Hij heeft dus nog eenig gevoel."

Wel eene reden om medelijden te hebben met een zoodanig een booswicht! Daar steekt nog iets menschelijks in hem, hij is nog niet volkomen aan een verscheurend dier gelijk, daar is in hem nog eenig gevoel. — en dat weinige is genoeg om den correspondent medelijden met den jongen te doen hebben.

Wij zouden kunnen vragen: had de correspondent reeds een oogenblik medelijden met den vermoorden advocaat gehad? Maar men zou kunnen zeggen, dat die vraag onnoodig is, omdat geen stellig antwoord daarop is te geven.

De correspondent had medelijden met den moordenaar, met den jeugdigen booswicht ook nog om eene andere reden, die in minder scherpen vorm wordt aangegeven aldus: „Indien deze jonge man in de wankele Sturm- und Drang-periode eens als zoovele duizenden in meerdere of mindere mate aan ziel of hart of hersenen leed. Indien hij eens een der willooze fantasten was, gedreven door donkere machten van begeerte, van wier oorsprong en werking, van wier bestaan zelfs wij tot nu slechts alleen een flauw vermoeden hebben?"

Hij heeft medelijden — het staat er duidelijk, als is het in vragenden vorm — met hem, omdat hij misschien geen misdadiger, maar een zieke is, ziek in het lichaam of in den geest.

Onrustbarende leer over den oorsprong van misdaad en boosheid, die klakkeloos daar wordt neergeworpen op het papier, waarvan de verspreiding onder het volk de rampzaligste gevolgen hebben kan.

Een uitreiking van vergif in een zilveren beker; maar het blijft vergif en des te gevaarlijker omdat het wordt toegereikt met een diepe buiging en een zoet gelaat in een beker van edel metaal.

Men weet, dat door geleerden van den laatsten tijd allerlei theorieën verkondigd zijn over misdaad en zonde; men weet, dat al deze theorieën min of meer dienen moeten, om het begrip van zonde en misdaad uit deze wereld te helpen; men weet dat velen alle gevangenissen in ziekenhuizen willen omzetten; maar men weet ook dat het slechts theorieën zijn, waarvan de waarheid bij lange na niet bewezen is, en natuurlijk — na onze overtuiging — nooit bewezen zal worden.

Maar waarom dan die theorieën onder het volk geworpen op eene wijze als de correspondent uit Berlijn in *De Telegraaf* van 5 November deed. Ook van zijn standpunt uit is het minstens lichtzinnig theorieën, waarvan de waarheid bij lange na niet bewezen is, op deze wijze in de geesten van gewone lezers over te planten.

Wij weten dat Lombroso vasthoudt aan een geboren misdadiger, aan een mensch die door erfelijkheid dusdanige organisatie heeft verkregen, dat hij onherroepelijk tot de misdaad gedoemd is, onder welke omstandigheden hij ook leven moge.

Wij weten, dat, naar de leer der Fransche school, de misdadiger een product is der maatschappij, waarin hij is opgegroeid. Naar deze leer is de misdadiger geen atavistisch verschijnsel, maar eerder een maatschappelijk misgewas.

Het ware in de vermelde theorieën is niet nieuw, zegt prof. J. M. L. Kuller. Ook de scholastieke wijsbegeerte kende den invloed, welken het lichaam op de gedachte door het *zinnelijk beeld*, op den wil door de *driften* uitoefent; zij wist vóór de modernen *de erfelijkheid* naar waarde te schatten en beoordeelde de *krankzinnigheid* op juiste wijze.

De geheele oude school weet, dat driften de schuld kunnen verminderen of geheel opheffen, dat, waar het verstand in de banden der krankzinnigheid bekneld ligt — en de oorzaak der krankzinnigheid is eene lichamelijke — die wil niet vrij kan zijn. Dit alles zegt zij klaar genoeg, om elke misvatting onmogelijk te maken. Maar even beslist weigert zij het woord *invloed* voor *dwang* te verruilen, m. a. w. toe te geven, dat ook bij den niet-krankzinnige vrije wilsdaden en daaruit volgende handelingen onmogelijk zijn. Zij ontkent, dat de menschen in twee afdeelingen moeten verdeeld worden: menschen die gezond van zinnen en daarom braaf zijn en menschen die moreel krankzinnige boosdoeners zijn.

Wij zeggen dus, dat het verderfelijk is over den Berlijnschen booswicht te spreken op eene wijze als de correspondent van *De Telegraaf* dit doet.

God beware hem, opdat hij door zoodanig een *zieke* niet vermoord worde op zijn bed.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Bij Gouvernementsbeschikking dd. 28 November ll. N°. 623 is bepaald:

1°. dat alle schepen, komende van Port-au-Prince, aan eene quarantaine zullen worden onderworpen van veertien dagen, met inbegrip van de reis; en

2°. dat alle vaartuigen, komende van andere havens van Haiti, door den Stadsgeneesheer moeten worden gevisiteerd, alvorens zij communicatie met den wal mogen hebben.

Lyst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Pablo Miguel, Mevrouw van der Meur, William Wellnoght, Aurda Dania, Eloisa Balkman, Vice Consul de France, Johannes Schulte, Luise Maduro, Jeannette C. Curiel, Leocadia Moreno, Ilab Chiruberry, Elis M. C. Guri, Catharina Benajon, M. R. de Hartmann, Hermina Peña, Fransonette Abad, Habriela Deerks, Florans Teisen, Petronila Koen, Constancie Koen, Leonidas Kan.

Niet voor verzending vatbaar: de navolgende drukwerken geadresseerd aan:

M. Da Costa Gomez, Rachel M. Namias, G. Maal.

De Heer Maurice Petit, directeur van de *cable français* alhier, bericht in een circulaire, dat de nieuwe kabel tusschen New-York en Cap Haitien voor den internationalen dienst is geopend, terwijl tevens het nieuwe tarief met vermindering van prijs zal worden toegepast.

***

In dank ontvangen van de Heeren Hellmund en C° agenten der koninklijke West-Indische Maildienst de Dagwijzer der driewekelijksche dienst van bovengenoemde zeevaartlijn voor het jaar 1897.

***

Wij brengen bij dezen onzen dank aan de directie van het Colegio Baralt voor de toezending van het keurig opgestelde program eener Velada musical y literaria die zal plaats hebben op Maandag, 7 Dec. in het Théâter Naar. Wijl de opbrengst der aangekondigde uitvoering ten goede zal komen voor het lazaret te Maracaibo hopen wij dat het kunstminnend Curaçaosch publiek in grooten getale zal opkomen.

***

Berichtten wij in een voorgaand nummer, dat Mgr. Wulfingh, bisschop van Suriname zich voor den slechten staat zijner oogen naar Holland had begeven, thans kunnen wij mededeelen, dat Mgr. in gezelschap van den Eerw. Pater Odenhoven en de Eerw. Swars in den nacht van Zaterdag op Zondag 25 Oct. met de *Prins Willem III* te Hâvre is aangekomen. Dienzelfden dag nog vertrok Z. D. Hoogw. over Parijs, Brussel, en Roosendaal naar Amsterdam, alwaar hij Maandagavond arriveerde.

De reis was zeer onstuimig. Reeds drie dagen, voordat men de Azoren bereikt had, was de zee zeer woelig, en heerschte er een verschrikkelijke deining; bij de Azoren des nachts een vreeselijk onweder, waarna de zee nog ontstuimiger was dan de vorige dagen. Den 20 Oct. des avonds om 6 uur hoorde men, terwijl men aan tafel zat, een geweldigen slag, gevolgd door een dikken rook, welke het salon binnendrong. De schoorsteen, welke zoowat 600 kilo woog, was over boord geslagen en had een der sloepen tot splinters verbrijzeld. Zestien uur bleef de boot stil liggen. Middelerwijl was men druk in de weer om een hulpschoorsteen van ijzeren platen te fabriceeren, die zich nauwelijks een meter boven het dek verhief. Daarna stoomde men langs een omweg met halve kracht verder, passeerde Vrijdag 23 October Ouessant, seinde het voorgevallene, en bereikte in den nacht van 25 Oct. Hâvre. In Hâvre werd de *Willem III* van een beteren hulpschoorsteen voorzien en liep Woensdag 28 Oct. het kanaal van Ymuiden behouden binnen.

***

De gisteren met de Italiaansche boot ontvangen nieuwsbladen van Cartagena behelsden het droevig bericht, dat Z. D. H. Mgr. EUGENIO BIFFI den achtsten November jl. is overleden te Barranquilla, waar Z. D. H. zich tot herstel van gezondheid gedurende eenigen tijd bevond.

Het geheele bisdom is in diepen rouw over dit verlies en, zoowel Regeering als Volk vereenigde zich met de Geestelijkheid om in gebeden en godsdienstige plechtigheden uitdrukking te geven aan, en verlichting te vinden voor de groote smart, waarmede deze dood aller harten vervult.

Couranten van onderscheiden politieke schakeering wijdden alle, in achtereenvolgende nummers, de meeste kolommen aan de verheerlijking van het leven des overledenen Bisschops, in wien de Kerk van Cartagena een Herder ontvallen blijkt van hooge deugd en buitengewone heiligheid.

EUGENIO BIFFI aanschouwde het eerste levenslicht op den 22sten December 1829 in het land der Pausen en de stad van den H. Ambrosius, Milaan.

Na gelukkig volbrachte studiën, werd hij 22 Mei aldaar tot Priester gewijd. Kort daarna trad hij, roeping gevoelende voor het Missie-leven, in eene Congregatie van Missionarissen voor vreemde landen.

Destijds bevond zich het bisdom

Cartagena in allertreurigsten toestand, zoodat Pius IX z. g. uitzag naar priesters, die, derwaarts gezonden met leer en voorbeeld zouden arbeiden aan den opbloei van het godsdienstig leven. Zijn oog viel op den Eerw. Heer BIFFI, die met twee andere Italiaansche priesters, derwaarts werd gezonden.

Den 7 Dec. 1857 kwam het kleine gezelschap, sterk en groot door liefde en heiligen ijver, te Cartagena aan.

De eerste jaren waren gezegend: de vruchten beloofden overvloedig te zullen worden, toen eene revolutie de loszinnige deugnieten op het kussen hielp, die geen anderen God kennen dan zich zelf en wier hoogste godsdienstig leven lage zelfzucht is.

De Eerw. Heer BIFFI moest voortaan in ballingschap zijn brood eten.

Hij begaf zich naar Jamaica en vond er bij de E. E. P. P. Jezuïeten een gastvrij onderkomen. Vandaar begaf hij zich naar Honduras en arbeidde daar vijf jaren in weerwil van de koortsen, die hem telkens aangrepen, aan het heil der Indianen.

Toen riep Rome hem terug. Er moest eene missie gesticht worden in eene der landstreken van Engelsch Achter-Indië. De Eerw. Heer BIFFI werd tot prefekt benoemd. Vruchtbaar was zijn veertienjarig verblijf in de Oost-Indische gewesten. Hij bekeerde en doopte er 7000 inboorlingen, ofschoon de moeilijkheid van de taal der inboorlingen en vooral de diepgewortelde vooroordeelen des heidendoms het bekeeringswerk aanvankelijk hopeloos schenen te doen zijn. Waar de ijverige apostel bij zijn aankomst geen enkelen Katholiek had aangetroffen, daar liet hij bij zijn vertrek in 1881 een bloeiende Missie achter.

In laatstgenoemd jaar werd de Hoog Eerw. prefekt weder naar Rome teruggeroepen.

Te Cartagena had men namelijk PADRE EUGENIO niet vergeten. Ten tweede male hadden ijverige Katholieken bij den H. Stoel aangevraagd op den wederom vacanten bisschoppelijken zetel van Cartagena den beminden en verjaagden Missionaris te verheffen. Thans ging het den vromen Cartageners naar wensch en weldra werd de Hoogeerwaarde heer EUG. BIFFI te Milaan tot bisschop geconsacreerd in dezelfde kerk, waar hij gedoopt was, zijn eerste H. Communie had gedaan, en de priesterwijding ontvangen.

Daarop vertrok Mgr. BIFFI naar zijn bisdom, waar de algemeene rouw bij zijn afsterven een heerlijk getuigenis aflegt van de vruchtbaarheid van zijn Apostolaat.

NEDERLAND.

— H. H. M. M. de Koninginnen kwamen volgens Havas, Woensdagmiddag 4 Nov. te Aix-les-Bains aan. Per rijtuig vertrokken H. H. M. M. naar Pugny-Corbières, gelegen aan den voet van den Mont-Renard op 650 M. hoogte. De Koninginnen blijven er 3 weken. Men zegt, dat de Graaf van Turijn aan de Vorstinnen een bezoek zal brengen. De adjuncten van den maire hebben de Vorstinnen begroet; bouquetten werden haar aangeboden. Een talrijke menigte bevond zich op den weg. De openbare gebouwen waren gevlagd. Toen de trein Woensdag-middag te 2 uur te Genève aankwam, werden H. H. M. M. begroet door de dames van de Hollandsche kolonie. Een klein meisje bood ruikers aan. Koningin Wilhelmina noodigde de dames uit in haar coupé te komen, en bedankte haar daar voor de hartelijke ontvangst. De trein werd van Genève uit door de directie van de Maatschappij en door een hooggeplaatst Fransch politie-ambtenaar vergezeld. Bij de aankomst der Koninginnen te Pugny-les-Corbières werden zij ontvangen door den divisie-generaal Robillard, die Hare Majesteiten namens den President der Fransche Republiek, kwam begroeten.

— De Parijsche correspondent van de *Indépendance Belge* meldt, dat de Fransche regeering zich met de quaestie van de *Doelwijk* bezighoudt en de belangen zal behartigen van den Franschman, die het schip had bevracht.

De minister van Buitenlandsche Zaken, Hanotaux, wil tegen de inbeslagneming van het vaartuig opkomen, omdat de Italiaansche regeering reeds drie weken voor het aanhouden van het schip had geproclameerd, dat de oorlog met Abessynië geëindigd was, en het niet aangaat, om in vredestijd een schip in beslag te nemen onder voorwendsel, dat het oorlogscontrabande aan boord had.

Bovendien bevond de *Doelwijk* zich tijdens de aanhouding buiten het gebied der Italiaansche wateren.

Engeland, dat bij de zaak geïnteresseerd is, omdat de *Doelwijk* door Engelschen verzekerd was, en Nederland hebben reeds hun steun toegezegd bij de stappen, die de Fransche gezant te Rome bij de Italiaansche regeering zal doen, zegt de correspondent.

—Bij het Departement van Koloniën werd Zondag 8 Nov. het volgende telegram ontvangen van den Gouverneur-Generaal:

In de afgeloopen week maakte een colonne uit Mesdjid Indrapoeri en Selimoen tochten naar den omtrek. Licht gewond werden 2 officieren en gewond 6 militairen beneden den rang.

BUITENLAND.

Rome.—Dinsdag-morgen, 3 Nov. is de plechtige uitvaart voor kardinaal Hohenlohe gehouden en na de mis heeft kardinaal Oreglia, Deken van het H. College, de absoute gegeven. Het corps diplomatique, de prelaten van het Pauselijk Hof, de vertegenwoordigers der Duitsche instituten en de oversten der voornaamste orden waren tegenwoordig.

— Donderdag, 5 Nov. vierde Kardinaal Parrocchi, vicaris van Z. H. den Paus, zijn gouden Bisschopsfeest. De H. Vader heeft in audiëntie ontvangen Prins Philip van Hohenlohe-Schillingsfürst, zoon van den Duitschen rijkskanselier, en den hertog van Ratibor, die de begrafenis van hunnen oom, den Kardinaal, te Rome waren komen bijwonen.

Italie.—Bij het Parlement zal geen extra-jaargeld voor den Kroonprins worden aangevraagd ter gelegenheid van diens huwelijk, schoon de grondwet hem het recht toekent zulks te verlangen. Koning Humbert, in deze zaken altijd even eerlijk als hooghartig, was er tegen en schonk zijnen zoon liever uit eigen middelen eene toelage van 700,000 lire.

— Negus Menelik van Abessynië zou, naar door de Parijsche *Temps* wordt vernomen, reeds tot vrijlating der Italiaansche gevangenen hebben besloten, toen het bericht van het in beslag nemen der "Doelwijk" hem het daartoe reeds geteekende bevel deed verscheuren.

— Nader meldt men: De Majoor Nerazzini is den 6n October te Adianbeba aangekomen en den dag daarop door Negus Menelik zeer vriendelijk ontvangen. De Majoor hoopt vóór het eind van November te slagen in de onderhandelingen over de uitlevering der gevangenen. Er zijn er 1300, en zij worden, over het geheel, goed behandeld.

Frankrijk. Arton zal een volledig licht doen opgaan over de Panama-geschiedenis. Zooals men weet, is hij verleden jaar door het hof van assises der Seine veroordeeld tot 6 jaar dwangarbeid wegens verduistering en valschheid in geschriften, maar het hof van cassatie vernietigde het vonnis wegens een gebrek in den vorm en verwees de zaak naar het hof van assises van Seine-et-Oise. Dinsdag 3 Nov. begon het proces; en de eigenlijke zaak waarover het verhoor liep, bood weinig belangrijks. De "coup de théâtre" van Arton werd uitgelokt door den voorzitter, die hem aan het einde van het verhoor vroeg, waarom hij verleden jaar aan den rechter van instructie niets had willen mededeelen over de Panamageschiedenis. Arton antwoordde, dat hij daarvoor niet uitgeleverd was door Engeland, en dat hij het beneden zijn waardigheid had geacht om als getuige anderen te beschuldigen, terwijl hij zelf buiten schot was. De voorzitter zeide ironisch, dat er een eenvoudiger reden was voor zijn zwijgen, nl. dat hij niets wist. "Niets weten ?" riep Arton uit. "Wilt gij dat ik dadelijk spreek ? stel mij maar eenige vragen." Daarop had de voorzitter niet gerekend en deze draai van den beschuldigde bracht hem in geen geringe verlegenheid. Hij antwoordde, dat deze quæstie buiten de zaak viel waarover de beschuldiging liep. Maar Arton verklaarde, dat hij besloten had te spreken en daarom aan den procureur-generaal zou verzoeken hem te vervolgen ter zake van Panama. Zijn bedoeling met deze veranderde houding is zeker, om, als hij nu opnieuw veroordeeld wordt, zijn vertrek naar Nieuw-Caledonië zoo lang mogelijk uit te stellen. Het is echter de vraag of Engeland, dat zich zoo streng aan de uitleveringstractaten houdt, zal vergunnen dat Arton terecht staat voor feiten, waarvoor zijn uitlevering niet gevraagd is, vooral nu Frankrijk pas de uitlevering van Tynan heeft geweigerd. Menig Panamavriend zal met spanning den afloop van deze quæstie verbeiden.

Belgie.—In den Zaterdag 7 Nov. te Brussel, onder Voorzitterschap des Konings, gehouden Ministerraad besloot het Kabinet, dat het leger-reorganisatie-ontwerp van den Minister van Oorlog niet zal worden ingediend. Deze, de heer Brassine, diende daarop zijn ontslag in, waaromtrent echter nog niet is beslist.

Duitschland. — Hertog Wilhelm van Wurttemberg, het hoofd van den Protestantschen hertogelijken tak, is overleden. Daar de koning van Wurttemberg geen zoon heeft, was hij de troonopvolger. De overledene was ongehuwd, zoodat zijn broeder, hertog Nicolaas, kroonprins wordt. Daar ook deze 63 jarige vorst ongehuwd is, zal de Wurttembergsch koningskroon waarschijnlijk in de Katholieke hertogelijke linie overgaan en wel op den 31-jarigen hertog Albrecht, die met eene nicht van den keizer van Oostenrijk is gehuwd.

Groot-Brittannie.—Voor de opening der parlementszitting van 1897 hebben de Katholieke Bisschoppen een manifest uitgevaardigd, waarin zij de eischen der Katholieken ten bate hunner bijzondere scholen bepleiten. Dit manifest heeft den steun verkregen van den heer Balfour, leider der conservatieve partij in het Lagerhuis; hij heeft daarvan in een schrijven aan kardinaal Vaughan kennis gegeven.

— Ten huize van kardinaal Vaughan heeft eene bijeenkomst plaats gehad van eenige Bisschoppen en aanzienlijke Engelschen, om maatregelen te beramen tot het oprichten van een fonds, waaruit de Anglicaansche geestelijken kunnen worden onderhouden, die anders tegen eene bekeering zouden opzien, wijl daardoor hun gezin broodeloos zou worden.

Noord-Amerika.—Bryan, de geslagen candidaat voor het presidentschap der Ver. Staten, heeft een duidelijk blijk geleverd van zijn eerbied voor de uitspraak van het kiezersvolk. Zoodra het resultaat bekend was, zond hij nl. het volgende telegram aan zijn tegenstander Mac Kinley: "Ik haast mij u geluk te wenschen. Wij onderwierpen het het geschilpunt aan het Amerikaansche volk. Zijn wil is wet." Hij heeft dus geen plan tegen de verkiezing verzet aan te teekenen op grond van bedrog en omkooperij, zooals sommigen zijner aanhangers wilden, dat hij doen zou.

Mac Kinley antwoordde: "Ik betuig u mijn dank voor uw hoffelijk telegram van gelukwensching en verzoek u mijn beste wenschen voor uw gezondheid en geluk te aanvaarden."

Bryan heeft een lang manifest uitgevaardigd, dat hij, nogal zonderling, aan de "bimetalisten van het land" heeft gericht. De vrienden van het bimetalisme, zegt hij, zijn niet overwonnen; zoolang zij niet van dwaling overtuigd zijn, zullen zij voortgaan te strijden tegen den gouden standaard. Hij gelooft dat het bimetalisme een toekomst heeft, en dat hij-zelf een bimetallist is, inplaats van den zilvermonometallist die hij werkelijk is.

Thans eenige bijzonderheden over Mac Kinley.

Hij is den 26 Februari 1844 te Niles (Pennsylvanië) geboren en is dus 52 jaren oud. Zijn vader was eigenaar van een klein ijzerwerk; diens negen kinderen moesten hun brood door eigen arbeid verdienen. De tegenwoordige president heeft van zijn 17e jaar af voor zich zelf gezorgd; hij begon zijne loopbaan als onderwijzer en was later ambtenaar op een postkantoor. Zijn vader had hem echter voor iets beters bestemd, en met de grootste inspanning gelukte het, hem aan eene rechtsacademie te Poland te laten studeeren. In den burgeroorlog maakte hij snelle vorderingen, zoodat hij aan het einde van dien worstelstrijd op 22 jarigen leeftijd in 't bezit was van den majoorsrang. Daarna begaf hij zich in de rechtspraktijk, totdat hij in 1877 op 33-jarigen leeftijd door zijne woonplaats Canton (Ohio) naar het congres werd afgevaardigd en daarmede de politieke loopbaan begon, die hem thans heeft gebracht tot de hoogste waardigheid, welke een burger van de Vereenigde Staten bereiken kan.

Mac Kinley wordt in Amerika als het toonbeeld van een werkzaam, vlijtig, persoonlijk respectabel man beschouwd. Hij is een trouwe zoon en echtgenoot; zijne grijze moeder beleeft nog de vreugde haren zoon als president van de Vereenigde Staten te zullen zien; zijne echtgenoote is sedert jaren lijdende, en hare eenige ontspanning is, in een armstoel warme kousen voor arme kinderen te breien. Mac Kinley is een hartstochtelijk Amerikaan, hartelijk in den omgang en vertrouwd met de kunst om zich vrienden te verwerven. Voor land en volk is het te hopen, dat ditmaal alleen zijne goede eigenschappen als staatsman en als bijzonder persoon tot hun recht zullen komen.

fluenza que descompuso mi estómago aunque entónces no lo noté. Después de algún tiempo sentí dolores en la cabeza y el invierno pasado tuve otro ataque de influenza que me dejó mucho peor que el anterior. Padecí terriblemente de dolores de cabeza, una tos seca, mucha expectoración, dolores en los hombros y riñones y todo esto acompañado de una gran debilidad en todos los miembros.

"Llegó hasta cierto punto que no pude continuar con mis quehaceres. Como estaba convencida que mi enfermedad provenía del estómago leí uno de sus libros sobre el Jarabe curativo de la Madre Seigel y creyendo que me haría bien empezé á tomarlo en Enero último y á la presente gracias á Dios y al Jarabe me hallo completamente restablecida. (Firmado) Dolores Huet y Dragó, Alcalá, 24 de Noviembre de 1895."

Esta señora cojió la influenza porque su cuerpo estaba en un estado demasiado débil para resistirla y los síntomas venenosos que siguieron fueron causados por el alimento que no había sido digerido. Tan pronto como su estómago empezó á digerir en regla recobró sus fuerzas y su salud.

Otro caso de enfermedad causada por falta de fuerzas es el de Don Domingo Ascencio quién dá una descripción de su estado en los términos siguientes :—

"Durante los meses de Febrero y Marzo del año pasado hice uso de dos botellas de su Jarabe con el objeto de tratar de parar una hemorragia de bastante gravedad que había sido causada por almorranas y de la cual estaba padeciendo. El resultado fué notable. Si no la paró instantáneamente á lo menos he venido experimentando una gran mejoría hasta la presente. Quedé tan satisfecho del resultado que á mediados de Setiembre último estando padeciendo de dolores agudísimos en el estómago compré una botella grande de la misma medicina y tengo mucho gusto en decir que después de tomarla por espacio de 13 días no he sentido más dolores hasta el día de hoy. Ahora tengo un mal en el cútis y si tuviera posible tomaría algunas botellas más en la seguridad que me curaría radicalmente. (Firmado) Domingo Ascencio, Torremocha, 16 de Enero de 1896." (1)

GEBOREN :

Xavier, Henri, Charles, Marie

ZOON VAN

P. C. A. Krugers
1ste Luit. Inf.

EN

A. M. Krugers,
Rombouts.
